

Uppdatering av svensk utbildningsnomenklatur (Dnr 2018/731)

Bakgrund

Den nuvarande utbildningsklassifikationen, SUN 2000, har inte uppdaterats på många år. En förstudie pekade på behovet av en modernisering, när det gäller inriktnings- men inte nivåindelningen. Det fanns också ett starkt stöd för en framtida sökfunktion på webben.

I arbetet med uppdateringen har användare, uppgiftslämnare och sakkunniga involverats. Naturvetarna har exempelvis varit involverade i arbetet med att revidera koderna inom IT-området, även om de synpunkter vi fört fram tyvärr inte har beaktats på grund av att källor saknas.

Utöver att det varit viktigt att det finns källor att tillgå för att klassificera föreslagen utbildningsinriktning, har SCB i arbetet strävat efter att minimera tidsseriebrott samt att kompatibiliteten med den internationella utbildningsklassifikationen (ISCED F-2013) bibehålls.

Om Naturvetarna

Naturvetarna är fackförbundet för akademiker inom naturvetenskap. Våra 32 000 medlemmar arbetar inom livsvetenskaperna, miljö, jord, skog, de fysiska vetenskaperna, matematik och informationsteknologi. Av dessa arbetar närmare 4 300 med vetenskaplig forskning och utveckling. Omkring 4 500 är anställda och 1 900 studerar inom akademien. Drygt en fjärdedel av medlemmarna har disputerat. Naturvetarna är kontaktförbund för Karolinska Institutet och Sveriges lantbruksuniversitet samt de flesta statliga forskningsfinansiärer.

Naturvetarnas synpunkter

Biologi och miljövetenskap / Miljövård och miljöskydd

Utredningens förslag: Ingen förändring

Naturvetarna avstyrker förslaget och föreslår istället att utbildningar inom områdena Miljövård och miljöskydd (850), Miljövårdsteknik och miljökontroll (851) och Naturvård och djurskydd (852) flyttas till Biologi och miljövetenskap (42).

Den nuvarande uppdelningen avspeglar inte hur utbildningssystemet ser ut och den utveckling vi ser när det gäller krav på kompetens inom miljöområdet. Idag är de flesta miljöutbildningar på akademisk nivå tvärvetenskapliga med ett tydligt naturvetenskapligt inslag.

Det förefaller också som att Miljövård och miljöskydd (850) enligt ISCED F-2013 klassificeras som Environment (0520) vilket ligger i direkt anslutning till Environmental sciences (0521) som i Sverige motsvaras av Miljövetenskap (422).

Miljövårdsteknik och miljökontroll (851) klassificeras enligt ISCED F-2013 som Environmental protection technology (0712). Även denna grupp bör i Sverige klassas under Biologi och miljövetenskap om det inte rör sig om utbildningar som leder till en ingenjörsexamen. Utbildningen till miljö- och hälsoskyddsinspektör är i Sverige en naturvetenskaplig utbildning.

Det hade vidare varit önskvärt att ge miljö- och hälsoskyddsutbildningen en egen kod. Det bör vara fullt möjligt att inhämta uppgifter om vilka som har genomgått en miljö- och hälsoskyddsutbildning. Det finns idag ca 1500 miljö- och hälsoskyddsinspektörer anställda i landets kommuner. De allra flesta av dessa har en eftergymnasial miljö- och hälsoskyddsutbildning om 3-5 år (nivåmodul 53-55). Det är anmärkningsvärt att de inte syns i SCB:s statistik på ett klart och tydligt sätt och utbildningen inte klassas som naturvetenskaplig trots att det i decennier varit ett naturvetenskapligt kandidatprogram.

Naturvård och djurskydd (852) klassas i den internationella statistiken som Natural environments and wildlife (0522). Även här klassas utbildningarna alltså som naturvetenskapliga internationellt. Benämningen naturvård och djurskydd är olycklig eftersom det här snarare är naturvård och viltvård som avses. Djurskydd bör få en egen kod under miljö- och hälsoskydd, eftersom etologi och djurskydd idag är en egen inriktning inom huvudområdet biologi.

Informations- och kommunikationsteknik (IKT)

Utredningens förslag: Ingen förändring

Naturvetarna avstyrker förslaget med hänvisning till att vi inte delar uppfattningen att strukturen för SUN 2000 är ändamålsenlig. Även om vi kan förstå svårigheten att klassificera utbildningar inom det snabbväxande IT-området anser vi att det är utomordentligt viktigt för svensk kompetensförsörjning att berörda parter involveras i arbetet med att fram ett framåtsyftande, modernt och funktionellt förslag.

Naturvetarna ser exempelvis behovet av att det under Datavetenskap och systemvetenskap särskilja utbildningar som inriktar sig mot följande områden:

1. System, arkitektur och tjänstedesign.
2. Datasäkerhet
3. Dataanalys och databasutveckling
4. Digitala medier och spelutveckling.

Landskapsarkitekts- och landskapsingenjörutbildning

Utredningens förslag: Landskapsingenjörer får en egen kod 581e

Naturvetarna tillstyrker förslaget.

Djursjukvård

Utredningens förslag: Ingen förändring

Naturvetarna avstyrker förslaget och föreslår istället att djursjukskötare får en egen kod 640b Djursjukskötarutbildning. Utbildningen leder fram till en djursjukskötarexamen på nivå 53 (eftergymnasial utbildning 3 år).

Hälsa och sjukvård

Utredningens förslag: Ingen förändring för grupper som saknar legitimation

Naturvetarna avstyrker förslaget eftersom vi skulle vilja se en tydligare kategorisering av grupper inom hälso- och sjukvården som saknar legitimation och reglerad specialistutbildning. Naturvetarna organiserar många grupper med specialistkompetens inom hälso- och sjukvårdens område. Områden som täcks in är bland annat klinisk bakteriologi, klinisk cytologi, klinisk genetik, klinisk kemi, klinisk mikrobiologi, klinisk neurofysiologi, klinisk nutrition. En stor del av den tillgängliga kompetensen för hälso- och sjukvården är alltså osynlig i SCB:s statistik, vilket i förlängningen kan verka hämmande på kompetensförsörjningen.

Naturvetarna föreslår att ett förslag till bättre klassificering utarbetas i samarbete med berörda parter. Vi är beredda att vara delaktiga i detta arbete och kan även vara behjälplig i arbetet med att engagera berörda professionsföreningar.

Avslutningsvis konstaterar Naturvetarna att det finns ett olyckligt signalvärde i att generella examina så tydligt får stå tillbaka i statistiken. Relationen mellan generella examina och yrkesexamina blir skev och konsekvensen av detta blir att en stor del av Sveriges kompetens förblir bristfälligt kartlagd. Eftersom att devisen *syns man inte finns man inte* ofta stämmer väl in kan det i förlängningen leda till att tillgänglig kompetens inte används fullt ut. Utbud och efterfrågan får helt enkelt svårare att mötas. Personer med yrkesexamen har idag betydligt lättare att etablera sig på arbetsmarknaden och en större synlighet är sannolikt en bidragande orsak.

NATURVETARNA

Per Klingbjer
Förbundsdirektör

Marita Teräs
Utredare